

**Huygens
Museum**

Jaarverslag Huygens Museum 2023

INHOUD

1. Voorwoord
2. Het eerste jaar van het Huygens Museum
3. Tentoonstellingen en vaste presentatie
4. Collectie
5. Publiek en Educatie
6. Commerciële zaken: verhuur en museumwinkel
7. Communicatie en PR
8. Het personeelsblad de "UP"
9. Mensen en organisatie
10. Financieel jaarverslag

1. Voorwoord

We kunnen stellen dat 2023 een bewogen jaar was voor het Huygens Museum, met pieken en dalen. In de eerste plaats zijn daar hoogtepunten, zoals enkele prachtige tentoonstellingen, verbeterde winkels (en winkelverkoop!), renovaties en kleine verbouwingen. En natuurlijk zeer veel betrokken externen en bovenal vrijwilligers. De tuin staat er prachtig bij en in hoofdlijnen is de operatie op orde. Maar we moeten ook vaststellen dat er personele tegenslag is geweest, met de onverwachte uitval van de directeur en een interimdirectie gedurende enkele maanden. Aan het einde van het jaar is het gelukt om weer op koers te komen en er is er veel om naar uit te kijken in de komende jaren.

Enkele ambities – die we al langere tijd koesteren – zijn eind 2023 opnieuw benoemd. De collectie-inventarisatie heeft al onze aandacht en de programmering evenzo. Dat laatste om ervoor te zorgen dat nog meer bezoekers ons kunnen vinden; het eerste als noodzaak en basistaak: we moeten beter weten wat we hebben om daarmee de positie als museum van geschiedenis, kunst en wetenschap ten volle te kunnen innemen. Het Huygens Museum zal in 2024 de nieuwe naam en huisstijl implementeren. Daarmee wordt afscheid genomen van de namen *Huygens' Swaensteyn* en *Huygens' Hofwijck* zoals die sinds de samenvoeging in 2022 zijn gebruikt. In samenwerking met de stakeholders, de Gemeente Leidschendam-Voorburg en de Vereniging Hofwijck, kijken we terug op een jaar waarin belangrijke stappen voorwaarts zijn gezet. Steeds meer scholen hebben het museum ontdekt op beide locaties, en we ontvangen ook steeds meer bezoekers. In 2023 jaar waren het er ongeveer 12.000. In dit jaarverslag leggen we ook verantwoording af over de financiën van het Huygensmuseum. We konden het jaar afsluiten met een positief saldo van 7.398, al is er enige zorg over de stijgende kosten en de liquiditeitspositie.

Wang Choy, voorzitter Stichting Huygensmuseum
Tim Zeedijk, directeur

2. Het eerste jaar van het Huygens Museum

Na de roerige ontwikkelingen in 2022, het jaar waarin twee organisaties werden samengevoegd, volgde in 2023 het eerste reguliere jaar van het Huygens Museum. Hoe zat het ook alweer?

De *Vereniging Hofwijck* is in 1913 opgericht door liefhebbers die de buitenplaats van sloop wilden behoeden. Deze vereniging is eigenaar van het gebouw, tuin en collectie. De *Stichting Museum Swaensteyn* is ontstaan uit een fusie van Museum Swaensteyn (Voorburg) en de Stichting Historische Collectie Veur-Stompwijk (Leidschendam). Dit is het stadsmuseum van onze Gemeente, met een centrale locatie in Voorburg.

Het bestuur van de *Stichting Museum Swaensteyn* en de Algemene Ledenvergadering van de Vereniging Hofwijck besloten om per 1 januari 2022 alle exploitatie activiteiten onder te brengen in de *Stichting Huygensmuseum*. De stichting huurt de roerende en onroerende zaken van de Vereniging Hofwijck, en het Notarishuis in de Herenstraat van de gemeente Leidschendam-Voorburg. Er vinden evenementen plaats, er zijn rondleidingen, en tentoonstellingen. Cultureel ondernemerschap staat centraal. Het Huygens Museum richt zich op geschiedenis, kunst en wetenschap.

De organisatie is technisch in orde, maar het zat in personele zin dit jaar helaas niet mee. Mede daardoor konden tentoonstellingen die waren gepland maar ten dele worden gerealiseerd en werden plannen vooruitgeschoven. De ambitie is groot – misschien te groot voor de fase waarin het nieuwe museum zich het afgelopen jaar bevond. In het najaar 2023 werd duidelijk dat er eerst meer basale verbeteringen moesten worden doorgevoerd voordat aan de uitvoer van nieuwe zaken kon worden begonnen. Maar van uitstel komt niet perse afstel. In december 2023 is met de nieuwe directeur Tim Zeedijk een nieuwe start gemaakt. Met de feestelijke opening in december 2023 van "Aan tafel met Huygens", de eerste van een reeks tentoonstellingen die doorloopt in het volgende jaar, "is het jaar positief afgesloten.

3. Tentoonstellingen en vaste presentatie

Ook in 2023 is het mogelijk gebleken een paar mooie tentoonstellingen te presenteren. Zowel op de locatie Hofwijck als in het Notarishuis is – in bescheiden mate – het publiek getraakteerd op bijzondere presentaties.

Rik van Iperen - Een Andere Wereld - 28 januari t/m 4 juni 2023

Vanaf 28 januari was de overzichtstentoonstelling *Een Andere Wereld* van de Voorburgse kunstenaar Rik van Iperen te zien in het Notarishuis. Een selectie van twintig schilderijen toonde de neerslag van Rik van Iperens zoektocht naar 'een andere Wereld'. De zeer persoonlijke maar tegelijkertijd ook universele thema's die hij in zijn werk behandelt, roepen op tot vertraging in deze roerige tijden. De kunstenaar beschouwt de expositie als de voltooiing van zijn oeuvre.

Rik van Iperen, Midnight Sun, 2001

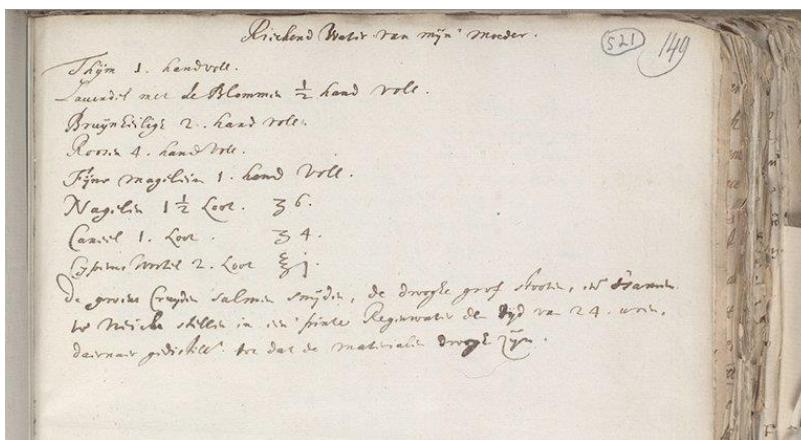
Huygens in Portret - 13 juli 2023 t/m (verlengd) 11 april 2024

Van weinig Nederlanders zijn zoveel portretten vervaardigd als van Constantijn Huygens. We kennen maar liefst 35 portretten. Aan dit aantal kon er in 2023 een worden toegevoegd: een schilderij (ca. 1658) door Nicolaes Maes. Een focus-tentoonstelling op de 1ste verdieping van Hofwijck presenteerde de verschillende levensfasen van Constantijn Huygens aan de hand van een aantal portretten in verf en prent. Het is bijzonder dat zo'n onbekend portret opduikt. Nicolaes Maes (1634-1693), vooral bekend als schilder van genrestukken, schilderde het aan het begin van zijn carrière.

Nicolaes Maes, Constantijn Huygens, ca. 1658-1661. Olieverf op paneel. Particuliere collectie.

Het riekend water van mijn moeder. Doorlopende presentatie in de keuken van Hofwijk. Constantijn Huygens ontwikkelde een parfum dat hem herinnerde aan zijn moeder. De geurkaars die in samenwerking met *De Jonge Akademie* en de cosmetica-firma *Huygens Paris* en *Givaudan*, is ontwikkeld, blijft te koop in de museumwinkel. Het publiek is steeds verrast over dit bijzondere en veelal onbekende aspect van Huygens – en de kaarsen vinden gretig aftrek.

Recept voor het parfum door Constantijn Huygens

Prinses Marianne. Doorlopende presentatie in het Notarishuis. Eén van de zalen is permanent gewijd aan de eigenzinnige prinses Marianne. Deze opstelling loopt tot en met april 2024 – daarna wordt de zaal tijdelijk gesloten en de presentatie herzien. Na december 2024 komt de Mariannekamer weer terug, in een nieuw, feestelijk jasje.

Reissecretaire van prinses Marianne

Huygens Museum

Romeinen aan de Vliet. Doorlopende presentatie in het Notarishuis. Het unieke archeologische erfgoed van de Gemeente is permanent te zien in het Notarishuis. Forum Hadriani is van wereldklasse en de Limes erkend als UNESCO-werelderfgoed. Deze opstelling loopt tot en met april 2024 – daarna wordt de presentatie verplaatst naar de benedenzaal van het Notarishuis, waar er nog meer aandacht en ruimte is voor de Romeinen.

B. Brobbel, impressie van Forum Hadriani

Aan tafel met Huygens 9 december 2023 t/m oktober 2024

Bij het aantreden van de nieuwe directeur Tim Zeedijk op 1 december is besloten om de plannen die waren opgetuigd door de interim-bestuurder, bij te stellen tot voor nu realistische proporties. Het thema “Aan tafel met...” dat goed aansluit bij de hernieuwde maatschappelijke aandacht voor voedsel en eetcultuur, werd breder geïnterpreteerd en deze reeks tentoonstellingen wordt doorgezet naar 2024.

Op 8 december opende de eerste van deze reeks (*Aan tafel met Huygens*) met een feestelijke bijeenkomst in de pronkzaal. De bescheiden selectie van werken (4 schilderijen in bruikleen van de stichting Hoogsteder Museum Stichting) werden aangevuld met archeologische vondsten van het Provinciaal Depot en vaatwerk en boeken uit de eigen verzameling. Heel bijzonder is de presentatie van het 17de eeuwse kookboek *De Verstandige Kock* in de keuken van Hofwijck. In die keuken zijn vast en zeker uit dit receptenboek gerechten ook zijn bereid. De tafel in de pronkzaal is gedekt met rekwisieten en een prachtig tafelkleed. De bezoekers stappen nu Hofwijck binnen en kunnen als het ware direct aan tafel bij Constantijn en Christiaan.

Huygens Museum

Nieuw is het zaalboekje, dat de bezoekers als begeleiding van de tentoonstelling kunnen gebruiken. De teksten en de selectie van de werken zijn gedaan door gastconservator Alexandra van Dongen, Senior curator van het Museum Boijmans Van Beuningen. De tentoonstelling kwam tot stand met steun van onder meer het Mondriaan Fonds, de Hoogsteder Museum Stichting en Cultuur en Co.

Een selectie flessen uit Hofwijck, bodemvondsten uit de eigen gracht.

4. Collectie

Bij aanvang van het Huygens Museum - in 2022 – zijn ook de contouren van een collectiebeleid bepaald. Deze aanzet is in 2023 gestaag doorgezet. Het is van belang, voor het Huygens Museum en voor de Vereniging Hofwijck, om goed in beeld te hebben wat de omvang is van de verzameling die in 2024 definitief zal worden overgedragen aan de Vereniging Hofwijck. Pas als de collectieregistratie en -documentatie is vastgelegd (dit behelst onder meer de standplaatscontrole van de objecten in eigen beheer, het professioneel archiveren van de bruikleen- en schenkingsadministratie en allerhande technische documentatie) kan er worden overgedragen. In eerste instantie was het de bedoeling dit in 2023 af te ronden, maar door personele tegenslag is dit (nog) niet gelukt.

In november 2023 heeft Milou Goverde van *Musealis* ons een stappenplan gepresenteerd waardoor we op een gestructureerde manier de gehele inventarisatie professioneel kunnen aanpakken. In samenwerking met Tim Zeedijk is vanaf december 2023 dit plan omgevormd tot een collectie – registratiestraat (een soort *wasstraat* voor de verzameling) die vanaf mei 2024 van start gaat. Met deze hernieuwde aanpak, met hulp van zowel Milou en andere externe krachten, alsook een toegewijd team van vrijwilligers zal de klus worden geklaard.

5. Publiek en Educatie

Rondom de tentoonstellingen zijn ook in 2023 weer veel publieksgerichte activiteiten en rondleidingen verzorgd, door het trouwe en standvastige team van gidsen. Dat hier een groot potentieel ligt voor het Huygens Museum moge duidelijk zijn en met de Gemeente is eind 2023 de ambitie besproken om de Educatie in het museum verder uit te breiden. In 2023 had het Huygens Museum geen medewerker educatie. We denken dat juist dit aspect van het museale werk centraal zou moeten komen te staan en werken aan een integraal educatieplan. Eenvoud en kwaliteit staan daarbij voorop.

Op zaterdag 16 december is in samenwerking met de Universiteit van Leiden een *Foodlab* georganiseerd. Een kok bereidde een oliecoeck voor (een oliebol) naar een recept uit de 17de eeuw. Gasten konden deze proeven en op een formulier een smaak-vragenlijst invullen. De universiteit doet onderzoek naar moderne smaakbeleving van historische recepten onder leiding van Prof. dr. Joanita Vroom. De gerechten zijn gebaseerd op authentieke recepten uit het zeventiende-eeuwse kookboek *De verstandige kock*. In samenwerking met chef-kok Youssef El Abassi (*Making Food History*) werden de smaakpapillen aan het werk gezet. In de aankomende tentoonstellingen (2024) “Aan tafel met prinses Marianne” en “Aan tafel met de Romeinen” worden deze foodlabs herhaald, met steeds weer andere recepten natuurlijk.

Zoals als jaren achtereen was er ook dit jaar weer een winter – concertreeks in de pronkzaal op Hofwijck. Sinds 2022 is - om financiële redenen - het programma beperkt tot 4 concerten. Daar genieten dan zo'n 30 tot 40 gasten van, tussen begin december en begin maart, steeds op de eerste zondag van de maand. Het programma is samengesteld door vrijwilliger Jan Verduijn.

Huygens Museum

Bob Commerell geeft een van zijn uitstekende rondleidingen!

6. Commerciële zaken: verhuur en museumwinkel

De verdere samenwerking van beide locaties heeft in commercieel opzicht goede voortgang geboekt in 2023. De museumwinkels worden beiden door één medewerker aangestuurd en vooral de herinrichting en professionalisering op de locatie Notarishuis heeft in financiële zin al vruchten afgeworpen. Dit cultureel ondernemerschap biedt ook in museale zin voordeel: steeds meer mensen nemen snel een kijkje in de winkel, mede door de aantrekkelijke etalage, en zijn dan nieuwgierig naar wat het huis nog meer te bieden heeft. Dat lijkt de omgekeerde volgorde (eerst winkelen, dan museumbezoek), maar uiteindelijk gaat het erom dat we mensen aan ons binden en betrekken bij onze missie van geschiedenis, kunst en wetenschap.

De verhuur (zowel zaalverhuur voor vergaderingen als huwelijken, diners, borrels en lezingen) is ook in 2023 succesvol gebleken. Met name Hofwijck en het Poortgebouw zijn natuurlijk populair, maar ook weten gasten de charme van het Notarishuis steeds beter te waarderen. De compacte lezingenzaal en de recent gerenoveerde Notariszaal zijn zeer geschikt voor kleine evenementen en borrels.

7. Communicatie en PR

Met een beperkt aantal tentoonstellingen wist het Huygens Museum ook in 2023 toch steeds de publiciteit te halen. Er verschenen verschillende bijdragen op Midvliet TV, en ook werd de nationale krant gehaald met onder andere het nieuwe portret van Huygens en de tentoonstelling *Aan tafel met Huygens* in december 2023.

8. Het personeelsblad de “UP”

Sinds de coronacrisis, toen het contact binnen de organisatie zeer werd bemoeilijkt, stuurt het secretariaat van het Huygens Museum iedere week een update over allerhande zaken – praktisch, informatief, verbindend. En heel vaak ook vrolijk, positief en opgewekt van toon. Het een onmisbaar kanaal geworden, waarin ook de directie tweewekelijks verslag doet via een column. In de kerstvakantie van 2023 verscheen de 100ste editie, een mijlpaal. Hier volgt kleine selectie van berichten van het afgelopen jaar:

We zijn er nu al aan gewend, de mooie beschoeiing, maar in januari zag Hofwijck er nog heel anders uit dan nu!

De BHV-cursussen gingen van start, om zo goed mogelijk te kunnen reageren bij calamiteiten.

Willemien zocht een groep bij elkaar om de koperen spullen en vooral de lampen te poetsen. Het resultaat mocht er zijn!

Het College van burgemeester en Wethouders van Leidschendam-Voorburg vergaderde op Hofwijck, er volgde de Erfgoeddag en de koningsdag werd uitbundig gevierd in Voorburg.

Er zijn veel bloemen te bewonderen, het onkruid schiet door de paden en de bladeren worden van het dak van de winkel geveegd door Astrid en Roos.

Kastelendag zorgde weer voor een vrolijke dag met heel veel blijde bezoekers.

Er wordt een BBQ gehouden, het weer is niet fantastisch, maar dat mag de pret niet drukken.

Swaensteyn gaat in de verbouwing en de winkelvoorraad wordt in dozen gepakt door vrijwilligers.

Een gezin zwanen kwam een maand lang rond Hofwijck zwemmen en zorgden voor prachtige plaatjes.

Museumnacht is een succes, mede door de enthousiaste medewerking van - Jeroen, de chocolademan, die een vrolijke chocolade BINGO organiseerde.

9. Mensen en organisatie

Zoals aangegeven was 2023 in vele opzichten, maar ook in personele zin zeer bewogen. Niet alleen verlieten verschillende medewerkers het museum, ook hebben we afscheid moet nemen van enkele dierbare collega's. Hun namen hier weer te lezen stemt soms droevig – de gedachte aan al het goede werk blijft. We mogen ons blijvend verheugen in aanwas van vrijwilligers – het is een fantastische en onmisbare schil om de organisatie die het Huygens Museum maakt wat zij is.

Nieuwe vrijwilligers in 2023

Ludmila Verbna	Klazien Benschop	Anne Geerdink
Robert Nolet	Marin Matković	Ria Kester
Martin Wiersma	Johan van der Helm	Valerie Verschut
Jenny van Poortvliet	Peter van den Homberg	

Gestopt als vrijwilliger in 2023

Piet Blokland	Robert Nolet	Annemarie Splinter
Ellen van Let	Marlies Roskam Abbing	Anja de Bruijn
Ria van der Ham	Marion Rusman	Hetty Matthiesen
Anna Robin Hogendoorn	Mieke Schuijt	Nellie van Laar
Streef	Rosa Visser	Ronald Meekel
Sirley Jangbahadoer	Auke Tuizenga	Ellie van der Ster

We danken hen voor de grote inzet!

Bestuur

Wang Choy - voorzitter
Gilbert Croqué – penningmeester
Wilma der Weduwe - secretaris

In dienst bij Stichting Huygens Museum

Roos de Graaff - eventmanager
Tim Zeedijk - directeur
Tanja Pulles - administratie

Ingehuurd personeel/externen

Alexandra van Dongen (gastconservator)
Milou Goverde (collectieregistratie)
Eerde Hovinga (interim-manager)
John Tauran (schoonmaak)
Henk Boers (hortulanus)

Uit dienst

Lea van der Vinde, directeur
Roos Diks, schoonmaker

Huygens Museum

Overleden in 2023

Hans Nelck
Carlo Vezzola

Vrijwilligers in 2023

Willemien Alberts
Ellie van Alderwegen,
Henk Appeldooren
Marga Baak
Klazien Beschop-Drost
Loes Beuk
Piet Blokland
Lucienne Bom
Margreet Bouma
Anne-Claire van der Burg
Trui Casteleijn
Jane Choy
Wang Choy
Hans Clemens
Bob Commerell
Brigitte van Cromvoirt
Gilbert Croque
John van Dijk
Hans Dikker Hupkes
Fons Draisma
Ellen Driessen
Doutsen Ebbendorf
Ellen Edelenbos
Melora van Eijk
Marina Snijders-van Eijk
Hester Elemans
Gabrielle Klunne
Anne Geerdink
Marianne Gnirrep
Thea van de Graaff-
Trouwborst
Ria van der Ham
Tom Hamour
Alexa Hardon
Ellen van Hasselt
Diane Hermse
Andre Hoek
Nel van Hoeven
Anna Robin Hogendoorn Streef
Peter van den Homberg

Anke de Hoop
Dick ten Hove
Renate Huber
Ineke Huysman
Shirley Jangbahadoer
Els Janse
Mary Jermias
Ria Kester
Ellen Koevoet
Leonie Kool
Frits Koppe
Peter Kors
Margriet Kuijpers
Johan Lako van Doorn
Loekie Laurentiu
Kees van der Leer
Ad Leerintveld
Ellen van Let
Henk Letter
Hetty Matthiesen
Marianne Mesker
Alfred Moest
Ellen Natzijsl-Haverkorn
Astrid van Nes
Froukje Neuman
Robert Nolet
Marianne Nugteren
Betty Oevering
Auke Oevering
Inge Ooms
Hans van Oosten
José Ouwendijk
Andrea Peschel
Jacques Plugge
Jenny van Poortvliet
Michel van Puffelen
Sonja van Puffelen
Koen Pulles
Joep Pulles
Marlies Roskam Abbing

Dana de Ruiter
Marion Rusman
Irma van Scheijndel
Janny Schipper
Frans Schoevaars
Mieke Schuijt
Gwen Sebus
Ria Segers
Ramon Sewbarath
Greet Sikkens
Sylvia Simonis
Leo Sloof
Pety Span
Ellie van der Ster
Marianne Stikvoort
Hannie Straver
Diet Toet
Annemarth van der Touw
Marion Tump
Rob Ukkerman
Ludmila Verbna
Jan Verduijn
Anneke Verkerk
Christien Verschut
Valerie Verschut
Bep Verstallen
Gemma Vezzola
Anneke Visser
Karlijn Vollebregt
Wilma der Weduwe
Anat van Weegberg
Otto Werner
Corrie Westgeest
Wijnand Wiegeraadt
Martin Wiersma
Gerda Woltjer
Nora Yorukseven
Jack Zuurmond
Lies Zwanenburg
Thea van Zwieteren

**Huygens
Museum**

10. Financieel jaarverslag

Stichting Huygensmuseum

Balans

Activa	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2021
Vaste activa			
Materiele vaste activa	43.970	1.665	2.460
Vlottende activa			
Voorraden	20.895	2.423	2.423
Debiteuren	1.564	1.132	-
Omzetbelasting	19.187	9.032	8.334
Overige vorderingen	116.166	22.259	3.603
Liquide middelen	19.552	66.196	80.401
Totaal activa	221.334	102.707	97.221

Passiva	31/12/2023	31/12/2022	31/12/2021
Eigen vermogen	14.601	7.203	5.016
Langlopende schulden	27.169	34.283	40.669
Schulden op korte termijn			
Aflossingsverplichting	8.389	6.386	5.845
Crediteuren	120.981	2.043	5.542
Belastingen en premies	10.271	18.796	6.965
Nog te betalen bedragen	39.923	33.996	33.184
Totaal passiva	221.334	102.707	97.221

Stichting Huygensmuseum

Rekening van opbrengsten en kosten

	realisatie		
	2023	2022	2021
Opbrengsten			
Subsidie Gemeente	417.610	453.034	276.851
Subsidie Covid-19	-	-	-
Verhuuropbrengsten	21.035	21.658	-
Entreegelden	44.933	44.417	5.212
Verkopen	44.668	46.650	2.953
Educatie	3.164	2.730	3.369
Donateurs	3.458	1.860	4.670
Concerten en lezingen	2.772	2.072	-
af: overloop projecten	-15.648	-2.185	21.640
Overige bedrijfsopbrengsten	250	6.606	
Totaal opbrengsten	522.242	576.842	314.695
Kosten			
Personeelskosten	236.036	274.537	164.280
Afschrijvingen	2.149	795	483
Huisvestingskosten	186.169	163.163	31.317
Kantoorkosten	37.253	38.625	25.339
Museale kosten	50.745	94.611	93.507
Algemene kosten	248	886	1.035
Totaal kosten	512.600	572.617	315.961
Financiële baten en lasten	2.244	2.038	
Resultaat	7.398	2.187	-1.266
	522.242	576.842	314.695